

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра професійних та спеціальних правових дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Стелла КЕЛЬБЯ/
«08» _____ 2024 р.

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
«Призначення покарання»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>БІЛІНСЬКА Людмила Володимирівна, викладач кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін</u>
Профайл викладача	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/departments-of-professional-and-special-legal-disciplines/#</u>
E-mail:	<u>Ludabilinska201085@ukr.net</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Призначення покарання» є вибірковою складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 22 год., практичних занять – 18 год., і самостійної роботи – 80 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 6 год., практичних занять – 2 год., та самостійної роботи – 112 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – залік.

Навчальна дисципліна «Призначення покарання» спрямована на отримання здобувачем теоретичних знань щодо механізму застосування покарання на практиці та правильно вирішувати питання, які виникають при призначенні покарання. Під час вирішення практичних ситуацій (казусів) здобувач вищої освіти застосовує знання, набуті під час вивчення дисциплін кримінально-правового спрямування та застосовує їх на практиці. Отримані практичні навички під час занять на вибірковій дисципліні в подальшому сприятимуть правильному застосуванню норм чинного законодавства в практичній діяльності правника.

2. Мета і завдання дисципліни

Предметом навчальної дисципліни – формування теоретичних знань про поняття та види покарань за чинним кримінальним законодавством і практики їх призначення.

Метою викладання навчальної дисципліни «Призначення покарання» є поглиблення теоретичних знань здобувачів щодо юридичної природи, загального механізму та особливостей призначення покарання як специфічного етапу застосування кримінально-правових норм та вироблення практичних навиків призначення покарання.

Основними *цілями (завданнями)* навчальної дисципліни є:

- отримання теоретичних знань про правовий інститут покарання та особливості його призначення;
- розширення кола знань про особливості призначення покарання;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати правові принципи та доктрини;
- здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції

Результати навчання за дисципліною. Після проходження курсу здобувачі будуть знати: положення чинного кримінального законодавства щодо призначення покарань; поняття покарання та його цілі, основні ознаки покарання; обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання; правову природу особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх та видів покарань, щодо неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину; найбільш суттєві типові полики, що мають місце у судовій практиці при призначенні покарань особі, винній у вчиненні кримінального правопорушення, та шляхи їх подолання;

вміти: застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також зміст правових інститутів, що регламентують умови і порядок призначення покарання, призначати покарання особі, яка вчинила кримінальне правопорушення; тлумачити та застосовувати у практичній діяльності норми ККУ, що регламентують призначення покарань; правильно застосовувати загальні засади призначення покарання; характеризувати загальну систему та окремі види покарань; розуміти правову природу та

мати практичні навички застосування кримінально-правових норм в процесі юридичної діяльності з урахуванням особливостей погашення та зняття судимості неповнолітніх.

3. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із курсу – «Кримінальне право України. Загальна частина», «Кримінальне право України. Особлива частина», «Кримінальний процес», «Криміналістика». Синхронний, паралельний зв'язок може бути з такими навчальними дисциплінами, як: «Теорія держави і права», «Конституційне право».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (теми 2-11).

РН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (теми 1-11).

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (теми 1-11).

РН 19 Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 1-11).

РН 20 Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (теми 2-11).

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I Поняття та система покарання у кримінальному праві України

8 семестр

Тема 1. Призначення покарання: поняття та його види.

Тема 2. Застосування в судовій практиці загальних засад призначення покарання.

Тема 3. Особливості призначення основних покарань та проблеми їх застосування у судовій практиці.

Тема 4. Особливості призначення покарань, що можуть застосовуватися і як основні, і як додаткові, та проблеми їх застосування у судовій практиці.

Тема 5. Особливості призначення додаткових покарань та проблеми їх застосування у судовій практиці.

Тема 6. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.

Змістовий модуль II Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення

8 семестр

Тема 7. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Тема 8. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.

Тема 9. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 10. Призначення покарання за сукупністю вироків.

Тема 11. Призначення покарання неповнолітнім.

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Призначення покарання».

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;

- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECES.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ECTS

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно
82-89	B	Добре	Добре
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Призначення покарання»

8-й семестр

Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Здобувач повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України (зі змін., і допов.). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
2. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14..>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

5. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03#Text>
6. Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод: постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11.12.2015 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15#Text> Постанова Верховного Суду від 10.07.2019 у справі № 215/4205/16-к, реєстраційний № 83025172 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83025172>
7. Постанова Верховного Суду від 30.06.2021 у справі № 439/1781/18, реєстраційний № 98105431 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98105431>
8. Постанова Верховного Суду від 23.04.2019 у справі № 165/2554/16-к, реєстраційний № 81552701 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81552701>
9. Постанова Верховного Суду від 06.02.2018 у справі № 490/4031/15-к, реєстраційний № 72102674 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72102674>
10. Постанова Верховного Суду від 15.02.2021 у справі № 760/26543/17, реєстраційний № 95042469 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042469>
11. Постанова Верховного Суду від 23.09.2019 у справі № 199/1496/17, реєстраційний № 84583234 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84583234>
12. Постанова Верховного Суду від 11.02.2021 у справі № 136/401/20, реєстраційний № 94938767 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94938767>
13. Постанова Верховного Суду від 24.02.2020 у справі № 148/871/17, реєстраційний № 87951204 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87951204>
14. Постанова Верховного Суду України від 20.06.2013 у справі № 5-25к13, реєстраційний № 32348496 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/32348496>
15. Постанова Верховного Суду від 16.12.2021 у справі № 461/2570/20, реєстраційний № 102221818 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102221818>
16. Постанова Верховного Суду від 20.10.2021 у справі № 487/3326/15-к, реєстраційний № 100544979 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100544979>
17. Постанова Верховного Суду від 17.08.2021 у справі № 185/10985/19, реєстраційний № 99088474 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99088474>
18. Постанова об'єднаної палати Верховного Суду від 06.12.2021 у справі № 243/7758/20, реєстраційний № 101809093 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101809093>
19. Постанова Верховного Суду від 12.03.2020 у справі № 752/2269/18, реєстраційний № 88232424 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88232424>
20. Постанова Верховного Суду від 26.05.2020 за результатами розгляду справи № 243/2528/19, реєстраційний № 89793550 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89793550>
21. Постанова об'єднаної палати Верховного Суду від 18.03.2019 у справі № 137/84/17, реєстраційний № 80716309 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80716309>
22. Постанова Верховного Суду від 08.02.2021 у справі № 390/235/19, реєстраційний № 94974219 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94974219>
23. Постанова Верховного Суду України від 19.04.2012 у справі № 5-10к12, реєстраційний № 24068069 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/24068069>
24. Постанова Верховного Суду від 14.06.2021 у справі № 443/806/19, реєстраційний № 97771999 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771999>
25. Постанова Верховного Суду від 25.06.2018 у справі № 511/37/16-к, реєстраційний № 75042896 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75042896>

26. Постанова Верховного Суду від 01.06.2020 у справі № 766/39/17, реєстраційний № 89675588 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89675588>
27. Вирок Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 29.10.2021 у справі № 303/7460/21, реєстраційний № 100685551 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100685551>
28. Вирок Таращанського районного суду Київської області від 17.09.2021 у справі № 379/570/21, реєстраційний № 99689043 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99689043>
29. Вирок Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 30.06.2020 у справі № 243/4778/20, реєстраційний № 90160003 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90160003>
30. Вирок Рубіжанського міського суду Луганської області від 10.06.2019 № 425/1848/19, реєстраційний № 82322374 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82322374>
31. Вирок Держинського міського суду Донецької області від 02.11.2017 у справі № 225/2319/17, реєстраційний № 69978144 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/69978144>
32. Ухвала Ізяславського районного суду Хмельницької області від 29.03.2018 у справі № 675/589/18, реєстраційний № 73059163 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73059163>
33. Ухвала Личаківського районного суду м. Львова від 10.11.2016 № 463/1029/16-к, реєстраційний № 62655496 в ЄДРСР URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/62655496>

Основний

1. Денисова Т. А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз: монографія. Запоріжжя: Класичний приватний ун-т, 2007. 340 с.
2. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності): підручник / В. А. Гринчак, І. В. Земан, І. І. Когутич, О. К. Марін. Харків: Право, 2019.
3. Маляренко В. Т. Про покарання за новим Кримінальним кодексом України. Київ: Фонд «Правова ініціатива», 2003. 156 с.
4. Полтавець В. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України: монографія / МВС України, Луганська академія внутрішніх справ ім. 10-річчя незалежності України. Луганськ: РВВ ЛАВС, 2005. 109 с.
5. Бабанли Р. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. –Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488с.
6. Басалюк Н.В. Система покарань у кримінальному праві та законодавстві України. [Текст]: дис. ... доктора юрид. наук: 081-Право / Басалюк Наталія Василівна. – Одеса, 2023. – 218 с.

Додатковий

1. Богатирьов І. Г. Кримінальні покарання, не пов'язані з позбавленням волі (теорія і практика їх виконання кримінально-виконавчою інспекцією) [Текст]: дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08 / Богатирьов Іван Григорович. – К., 2006. – 434 с.
2. Вербенський М. Г. Застосування покарань, не пов'язаних із позбавленням волі / М. Г. Вербенський // Аспект : інформаційний бюлетень. – 2003. – № 1. – С. 3–5.
3. Впровадження альтернативних видів кримінальних покарань в Україні: [посібник / за ред. О. В. Беци]. – К.: «МП Леся», 2003. – 116 с.
4. Гуцуляк М.Я. Кримінально-виконавча характеристика покарання у виді громадських робіт [Текст]: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / М. Я. Гуцуляк. – Львів., 2010. – 227 с.

5. Кочерган П. В. Громадські роботи як вид покарання / П. В. Кочерган // Аспект: інформ. бюл. – 2003. – №1. – С. 5–7.
6. Черкасов С. В. Кримінологічна концепція альтернативних мір покарання [Текст]: дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.08 / Черкасов Святослав В'ячеславович. – Одеса, 2005. – 226 с.
7. Бурда С.Я. Покарання у виді довічного позбавлення волі за КК України як альтернатива смертної кари. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Випуск 4. Львів: ЛДУВС, 2013. С. 207-214.
8. Крикушенко О.Г. Кримінальне покарання у виді позбавлення волі: концептуальні підходи до його сучасного дослідження. Фінанси і право. 2017. № 3. С. 84-91.
9. Денисова Т.А. Кримінальне покарання та реалізація його функцій: автор. дис. на здоб. Наук. ступ. доктора юрид. наук. за спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право. – Запоріжжя, 2010. – 38 с.
10. Мостепанюк Л. О. Мета покарання за Кримінальним кодексом України / Л. О. Мостепанюк // Науковий вісник НАВСУ. – 2003. – № 2. – С. 43–49.
11. Звільнені за «законом Савченко» здійснили 30 вбивств і 25 тяжких злочинів. Троян. URL: https://ukr.lb.ua/society/2016/11/30/352117_zvilneni_zakonem_savchenko.html (дата звернення: 18.10.2016).
12. Музика А. А., Горох О. П. Інститут призначення покарання: поняття і загальна характеристика. Право України. 2011. № 9. С. 174–183.
13. Пилипчук П. П. Верховний Суд України і забезпечення однакового застосування судами законодавства. Вісник Верховного Суду України. 2004. № 11. С. 3–7.
14. Полянський Є. Ю. Призначення покарання за кримінальним правом США: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2007. 17 с.
15. Попрас В. О. Штраф як вид покарання за кримінальним правом України: монографія / Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2009. 224 с.
16. Сахарук Т. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України та зарубіжних країн: порівняльний аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 232 с.
17. Федорак Л. М. Проблеми призначення покарання при наявності у кримінальній справі як пом'якшуючих, так і обтяжуючих покарання обставин. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2009. Вип. 21. С. 221–225
18. Гоцуляк М.Я. Громадські роботи в системі кримінальних покарань. Науково-інформаційний вісник. Право. Вип.10. 2014. С.156-160.
19. Коротаєв В.П. Правова природа довічного позбавлення волі. Підприємство, господарство і право. Кримінальне право. Вип.12. -2020. С.197-201.
20. Хорошун О.В., Мартиросян Л.С. Поняття виправних робіт як виду кримінального покарання. Актуальні проблеми вітчизняної юриспунденції. Вип 6. Т.3. -2017. С.214-217.
21. Пономаренко О. Обмеження волі як вид покарання в Україні: історичний аспект (XX-XXI століття).

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Сайт Міжнародного кримінального суду <https://www.icc-cpi.int/Pages/Main.aspx>
2. Міжнародний залишковий механізм для кримінальних трибуналів (United Nations International Residual Mechanism for Criminal Tribunals) <https://www.irmct.org/en>
3. Інформаційна сторінка ООН про Міжнародні та гібридні кримінальні суди і трибунали (International and Hybrid Criminal Courts and Tribunals) <https://www.un.org/ruleoflaw/thematic-areas/international-lawcourttribunals/international-hybrid-criminal-courts-tribunals/>
4. Основні юридичні тексти Міжнародного кримінального суду <https://www.icccpi.int/resourcelibrary#legal-texts>
5. Міжнародний Комітет Червоного Хреста <https://www.icrc.org/r>.

6. Європейський суд з прав людини// <https://www.echr.coe.int>